

AKATALPA

Eylül 2000

Sayı : 9

AKATALPALAMA

İlyas TUNÇ

Yaz geçti mi? Geçmedi. “İyi Tatiller” yazımızdakilerin pek çoğu tutmadı. Akatalpalılar, Ağustos tat-dilsiz geçirdiler, desek yeri. Eylülde gülecekmiş yüzleri. Gülsün.

Gülsüm mü? Hayır, yeryüzü! Yeryüzünün onlara, miniminnacık da olsa, ihtiyacı olasıymış; öyle diyorlar.

Benim de size ama...

Alenen sıktılar burada; kimsenin ruhu duymadı, kılı kıpırdamadı.

Nasıl mı?

“Ulusallığa Paydos” dediler, dedik. Tınılmadı, tınmadınız. Sonra saçmaları yumuşattılar; belki de korkuldu da, tedbir olsun diye : “Şiirde ve Sanatta Ulusallığa Paydos” dendi. Yaprak kıpırdamazlık sürdü.

Sürsün; çünkü asmalar daha yoktu.

Sonra birden görüldü ki toprağın yüzü asıktı.

Tek konu vardı; kasıktı.

Ah bu turpu da kim sıktı? Sıktı!

Dedi de birileri, kokuyu alır gibi olduk, doğrulduk :

İhsan Üren'den müjdeli haberler var. – Şairler gördünüz mü?

Simar, Prusa elejisini, yoksa eglogunu mu, yayıncısına teslim etmiş; yar bana yeni sıkıntılar medet, diyor da başka şey demiyormuş.

Ömrü billah; bana şan şöret ver Allahım, ün ver ün ver, diyen arkadaşımız, baktı ki olmuyor, Tarancı'nın şiirlerini oyunlaştırıyormuş.

Durak Hocanın bütün amacı efsane olmakmış; bu çağda kitapsız olabilmek kolay mı –Şair olsaydı ona Yahya Kemal'i örnek gösterirdik.

Müessese müdürümüz “Şinasilik'ten bıktım, artık elaldım Melih'ten” diyesiymiş –Cümleyi siler mi dersiniz?

Haşin Haşıl, “Oranın yolları hâlâ mı taştan?” sorumuz üzerine, ömründe ilk kez şiir yazmadan bir gün geçireyazmış.

Kumyaka Haikucusu dışında bir de Özçelebi Hocamız yanılmadı bizi. O Dile Hanımla birlikte Fransa'dan adrenalin yüklenerek dönmüş.

Sevgili şair yazar dostlarımız, fiziken Prusa dışında ama kalben bizimle olanlar, Akatalpacılar, Akatalpalılar ve sevgili okurlar; umarız sürçü lisan etmemişizdir, adını andıklarımızdan hepimize hepinize bin selam, bin bir sevgi var.

TAKAS SÖZLER

dedim ki nehrin düz ve pürüzsüz akışında
sektirmeden saydam sesimi
dilim, boyacı kuşum!
duyguların biçimi yok
renklendir düşlerimi

girintili, incecik elleriyle kilden testiler ya-
pıyordu kıyıda adamın biri
her şey akıyorsa eğer
nerede tutulur sözler

şairsen kekeme bir terzisin
duygularla işin ne
nesnelere elbiseler biçmek için
yeniden gir nehre

keşke duyguların akışına bıraksaydım ken-
dimi bu kadar kirlenmezdim belki

nesnelere sözlerle
duygular nesnelere
sevişirken birlikte
‘özel formüller sayesinde genç ve güzel ka-
labilirdim’ ben de!

verdim tükendi şiir
aldım açıldı makas

ah, ne berbat bir takas!

Ahmet Ada, Adnan Azar, Mustafa Durak, Melih Elal, Osman Serhat Erkekli, Metin Güven, Hilmi Haşal, Halim Hayal, Yunus Koray, İbrahim Oluklu, Mehmet Taner, İlyas Tunç, Serdar Ünver, İhsan Üren.

AKATALPA'NIN ÜCRETSİZ EKİ

YÜZYIL EŞİĞİNDE ŞİRİMİZİN YENİ METEORLARI

Haz. İHSAN ÜREN

BİR DEVAM DERGİSİ : “YAZKO SOMUT”

Melih ELAL

Her derginin kendine özgü bir yaşam serüveni vardır. Kimi dergi yayımına ara verir, sonra yayın yönetmeninin gayretiyle yeniden yayımlanmaya başlar. Hüsamettin Bozok ve *Yeditepe* örneğinde olduğu gibi... Kimi dergi kapatılır, yeniden yayım yaşamına atılır. Kapanır, yazın sevdalılarınca desteklenerek yeniden yayın yaşamına döner *Servet-i Fünun* gibi...

Somut da bu serüvenlerden bir başkasını yaşayanlardan... Önce Necdet Ökmen tarafından Ocak 1979'da kitap boyutlarında İstanbul'da yayımlanmaya başlar. Şubat 1981'e kadar 26 sayı çıkan bu dergiyi Erdal Doğan, *Edebiyatımızda Dergiler* adlı yapıtında; “*Somut*, toplumdaki, toplumsal olaylardan soyutlanmamış, hatta ondan kaynaklanan, ama gücünü yalnız kendinden, sanat yapıtı olma niteliğinden alan bir sanat ve edebiyat oluşturmak ereğiyle Ocak 1979'da Necdet Ökmen yönetiminde aylık yazın dergisi olarak çıkmaya başlar” diye tanıtır.

Benim sözünü edeceğim dergi ise 27. sayıdan başlayarak 4 Şubat 1983 tarihinde yine İstanbul'da yayımlanmaya başlayan haftalık *Yazko Somut* dergisi. Yani *Somut*'ün kaldığı yerden yazın nöbetini devralan dergi...

Somut, *Yazko Somut* olurken, boyut ve periyot da değiştirir. Artık, Yazarlar Kooperatifi'nce çıkarılmaktadır. Yeni yayın döneminin ilk sayısı olan 27. sayıda; *Somut* imzasıyla dergi şöyle tanıtılır: “Bir yazarlar kooperatifi olan YAZKO, *Somut* dergisini yeniden yayımlayarak bir boşluğu doldurmaya çalışacak”. Yayın ilkeleri de: “Atatürk ... bir yandan Cumhuriyet ve Devleti 'gençliğe' emanet ederek gençliğe, öte yandan da: 'Efendiler, mebus olabilirsiniz, vekil olabilirsiniz ama asla sanatçı olamazsınız' diyerek bir bakıma da sanatçı ve düşünürlere (emanet ediyordu). ... Amacımız, Atatürk'ün de dediği gibi, sanat, kültür ve düşünce dünyamıza çağdaş boyutlar kazandırabilmek, yeni sentezlerin oluşmasına katkıda bulunabilmek.” biçiminde açıklanır.

27. sayıya değin aylık olan dergi artık haftalık olarak yayımlanmaktadır. Ayrıca kitap boyutundan gazete boyutuna geçilir ve 12 sayfa olarak yayımlanır. Artık yaprak tarzı dergiler biçimindedir.

Başlık ön yüzde, sağda yedi sütunu kaplayacak biçimdedir. Başlığın solunda YAZKO'nun kitap ve güvercinden oluşan ambleminin içinde, küçük puntoyla koyu renkte Yazko yazısı, daha sonra da daha büyük puntoyla Somut yazısı yer alır. Gerek YAZKO'nun ambleminin, gerekse Somut'un içi boştur ve mavi renkle gölgelendirilmiştir. *Yazko Somut* başlığının altında da “Haftalık sanat ve kültür dergisi” ibaresi yer alır. Arka yüzde aynı düzenleme, iki sütuna sığacak biçimde sol üst köşeye çekilmiştir.

Yazko Somut, 4 Şubat 1983'te, yeni boyutlarıyla, 27. sayıdan başlayarak 50 liraya satılmaya başlar. Fiyatını 20 Mayıs 1983 tarihli 42. sayıda 70 liraya, 6 Ocak 1984 tarihli 75. sayıda 100 liraya çıkarır ve 20 Ocak 1984 tarihli 77. sayıyla birden yayım yaşamına son verir. Dergi, 33. sayıda, yeni yayım dönemini başlangıç olarak, eski ve yeni sayı sıralamasını birlikte vermeye başlar ve 33/7. sayı olarak yayımlanır. 61. sayıda sadece yeni yayım dönemimin sıralaması olan 35 sayısını verir. O nedenle son sayıda, 77. sayı olmasına karşın 51 ibaresi vardır. Yani yeni dönemde dergi 51 hafta yayımlanmıştır.

Yeni dönemin ilk sayısında -4.2.1983 tarihli 27. sayıda- Can Yücel ve Turgut Uyar'dan birer şiir ile şiir üzerine Turgut Uyar'la bir konuşma yayımlanır. Bunların dışında Server Tanilli, Fethi Naci, Murat Belge, Cengiz Bektaş, Turgut Çeviker, Mehmet Başaran, Emin Özdemir, Eray Canberk, Tuncer Uçarol, Hikmet Altınkaynak, Alpay Kabacalı, Cemal Süreya, Ahmet Oktay, Oğuz Makal, Sezer Tansuğ, Samih Rifat Şükran

Kurdakul, Memet Fuat da kendi alanlarındaki özgün yazılarıyla yer alır.

Birinci sayfanın sağ alt köşesinde *Somut* imzasıyla her hafta, sanata ve yazına yönelik gündemdeki konular tartışılır ve *Somut*'ün görüşü belirtilir. İkinci sayfada Fethi Naci, Gerçek Saygısı (13 sayı sürer); Murat belge, Köşeden (13 sayı sürer); on birinci sayfada Cemal Süreya, Yanılma Payı (12 sayı sürer); Ahmet Oktay, Okurken Yazarken (15 sayı sürer); on ikinci sayfada Memet Fuat, Görece (14 sayı sürer) adlı köşelerinde sürekli yazarlar. 15. Sayıdan sonra köşe yazıları biter.

Her hafta onuncu sayfada haftanın sanat çizelgesi verilir.

Yayımlandığı sürece, gündemdeki sanat olaylarını ve sanata ilişkin sorunları, sığağı sığağına tartışır, yazın severlere duyurur.

Özel gün ve haftalarda yazılar, bu konuda yoğunlaşır. Örneğin Sait Faik (41), Nazım Hikmet (42), Orhan Kemal (44), Çehov (49), Bedri Rahmi (60), Doğan Avcıoğlu (69) üzerine özel bölümler düzenlenir.

Atatürk'ün kurduğu ve ölümünden sonra kalıtıyla yaşattığı Türk Tarih ve Türk Dil kurumları, bir yasayla Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu adıyla yeniden yapılandırılmak istendiğinde, 11 Şubat 1983 tarihli 28. sayıdan başlayarak, ilgili tarafların görüşlerini dile getirir. Oluşan genel kanı bu kurumların olduğu gibi korunmasıdır. Ne yazık ki, bir süre sonra bu iki kurum birleştirilerek özerkliği elinden alınır, devlet dairesine dönüştürülür.

37. sayıda estetik, çevre, insan ilişkisi üzerinde durulur. Çevrenin insan üzerinde etkili olduğu, beğenilerinin yaşanan ortama biçimlendiği vurgulanır. Buradan ülkemizde duvar resmi geleneğinin olmayışı gündeme getirilir. “Sanatta duvar resmi diye bir gerçek varsa, Türkiye’de neden yok, ya da neden görülemeyecek kadar az?” diye sorulur.

Yazko Somut, karikatür, fotoğraf, müzik, sinema, resim gibi sanatın tüm alanlarına yer verir. Ofset tekniğiyle basıldığı için ilk ve son sayfasında her sayı ünlü ressamların nitelikli resimlerini yayımlar. Sayfalarını Neşet Günal, Bedri Rahmi, Burhan Doğançay, Hikmet Onat, Cevat Dereli, Orhan Taylan, Cemal Tollu, Nedim Günsür, Burhan Uygur gibi ressamların resimleri süsler. Sık sık Turgut Çeviker mizah, Sezer Tansuğ plastik sanatlar, Vehbi Belgil bilim alanındaki yazılarıyla dergi sayfalarında görünürler.

Yazko Somut, nitelikli bir yazın ve sanat dergisiyken, giderek bu özelliğini yitirir. Başlarda yazına ve sanata ayrılar sayfalar. Bunlarla ilgili haberler geri plandadır. Yazılar özgündür, gündemi solur. Haftalar geçtikçe bu özelliklerden uzaklaşmaya başlanır. Bunu ilk sezinleyen Cemal Süreya olsa gerek ki, 12. sayıdan sonra köşesinde görünmez olur. 15. sayıdan sonra ise artık yazın ve sanat üzerine yazan hiçbir köşe yazarı kalmaz *Somut*'ta. Zaten Genel Yayın Yönetmeni Mustafa Kemal Eroğlu da 15. sayıda görevi Erol Toy'a devreder. Derginin yazına ve sanata yönelik özü bir süre daha devam eder. 25. sayıda Hayati Asilyazıcı'nın Yazı İşleri Müdürlüğü'nü Ülkü Karaosmanoğlu'na devretmesiyle birlikte *Yazko Somut*, sadece yazın ve sanattan haberler veren bir gazete hüviyetine bürünür. Bu yapı bir noktada sonu da hazırlamaktadır. Zaten YAZKO da can çekişmektedir. Yazarlar bir bir dergiden ayrılır. Gemiye terk etmeyen tek kişi Can Yücel'dir. O sonuna kadar derginin ilk sayfasında şiir yayımlamayı sürdürür. *Somut*'u belki de ayakta tutan odur. 29. sayıda Hayati Asilyazıcı yeniden genel yayım müdürü olur. Onunla birlikte, yazın tekrar ağırlık kazanmaya başlar ama eski canlılık yoktur.

20 Ocak 1984'te yayımlanan son sayıda (77/51) Can Yücel'in “Estetik” adlı şiiri, Hayati Asilyazıcı'nın Emin Özdemir ile anadili üzerine söyleşi, Muzaffer Buyrukçu'nun 18.9.1982 tarihli günlüğü, Bora Kanra'nın Haldun Taner ile söyleşi, Şahap Balcıoğlu'nun Reşat Enis üzerine yazısı, İnci Aral'ın Tutsaklar adlı yazısı, yazın üzerine yazılardır.

Somut, 20 Ocak 1984 tarihli 77., yeni diziyeye göre 51. sayısıyla sessizce yayım yaşamına son verir. Bu bitiş dönemin siyasal çalkantısından mı, YAZKO'nun son günlerini yaşamamasından mı, ekonomik zorluklardan mıdır bilinmez! Belki üç unsurun da etkisi vardır.

ŞAL VE AKİK

Ağaran yıldızlara aralanır sabah, pencerem,
Açılırdı raflardaki akikle göz göze uyku
Odamın ruhunda onunla parıldardım beraber
Bir zamanlar bir şal
zamandan yola koyulurdum;

Anımsarım, insan
sesi çıkarırdım bir zamanlar,
Köpeklerim akşamları aşına dönerdi geri.
İçine yüzlerce balkon saçılmış o boş vadide
Öyle tatlıydı ki bedenimde gece temmuz yeli.

Hilmi HAŞAL

MÜMİN HAŞAL İÇİN

Metastatik İniferansiye Karsinoma' ya lanetle

Bitti güzel sözcükleri dünyanın : beyazın sessizliği bu
nasıl anlatacağız kartallara, serçelere, kırlangıçlara...
eksik kaldığımızı nasıl... şimdi sonsuzluğa hamle : mat
kendimizde siyah, yitlik renk imiş meğer, beyazın ettiği

güzelliğe mümindi zamanda, hiç şiir yazmamıştı belki
ama hayatı şiir, şiiri hayat kıvamında algılamadaydı...
derin ve abartılı : ve titizlenmeyle, ve ferasetle...
yaşamak incilerle bezenmeli, incelikle masumiyet-
ten yücelmelidir, gonca nakşında doğanın der
öyle bilir, öyle saçardı bakışlarıyla bal ışığı : has candı

(o yüzden kırılırdı kırıldıkça, içe hamarat tümör hüzünle
bağrındaki karınca sızıları sezdirmeden okşardı...)

hayatı ölüme alıştırdı, gündüzü geceye, hayalleri haklı
giderken dünya kaybetti, melekler kazandı; öğrettiği sır
: ölüm birleştirmiş hayatla toprağı, ölüm barıştırmış
acılardan kurtulmakla acıları sevmeyi... şevket oğluydu
ilk bellediği tatlı alışkanlıkmiş; en temiz dil, meğer
yanılgı da yenilgi de buradaymış; burç, Beşiktaş hep...

sözcükleri kötüye kullanmadı hiç; iş, şeytana inat
melek kalmamış gönüllerde; gitmek öylesine önemsiz
hazırlık çiçekler üzerine sürdürülmeliymiş, direttiği...
içe bağlanma, en içe... azize oğlu, zamana dikilen arda
bengidir sınıdığı sabır - sebat çıtası... hayatta yazmadı
şiirce aktı nabzına mağrur saksıların, tomurcuklardan
O ki, güzel kardeşiydi gülümseyen göklerin, yonca
güneşi, ışıldardı hep ve her bahaneyle sevgi kipinde...

beyaza bakakaldık, göğün saçaklarına; acı patiskaya
milyon ilmekli an' a, giden siyahını götürürmüş...
artık bilinmezliğe akan nehir, buruk dünyamız
uzaklaşırken, yalnızlıklara çiseleyen anıların hayat.

bulutları uğurladık şimdi, sonsuzluğa armağan...

Bura, Pazar, 18 Haziran 2000 ve sonrası...

DAYIM ÖLDÜ

çatal kaşık sesi sonra çılgınlığı
bir umutsuzluğa girerken dünyanın
dışarda kar saati kırılğan ipek gibi
keder var odalarda keder var
oysaki bir sürahinin dolu duruşu var
annelerin yaşlı duruşu var
kuşlardan haber var sonra
ten nenni ten na
turnaların birlikte uçuşunun güzelliği var
dayım öldü trenlerin göğe doğru uçuşu var
o gün uzun uzun yas bulutu yağdı
o gün beyaza kesti bütün şiirlerim
ellerim gözlerim onardı geceyi
sabaha kadar bekletiler ölüyü
sonra yıkadılar kefenlediler
uçtu gitti dayım güzel ne güzel
öyle ki birazdan beni kucaklayacak sanki
yan yana getirilmemiş kuşlar var
dayımla aramda
bir gül var yediveren
aysız gecelerin demiryolu çiçekleri
istasyonlar var gurbet yüklü
yoksulluklar var sevgili onat
"yoksulluklardan bir devrim bile yapılabilir
ama hiçbir şey
hiçbir şey yapılamaz ayrılıklardan"
dayımdı yoksulluklardan karanfil çıkaran
oydu yoksullukları şu kadarcık kılan
bir mucizeydi belki dayım
başkalarının hayatını yaşayan

kuşlar göç etmekten vazgeçmeyecekler mi
derdi dayım
gölgesiydi bayram giysilerimin
ne yapsam hoş görüşlerdi
kürdül şarkıladı, tebriklerdi
yıllardır hep böyleydi çocuklara
ten nenni ten na
eşyaya dokunsa eşya yanımızda
kutlu bir türküydü
dayım farkındaydı ellerini uzatsa
bir kuş öterdi ellerinin uzantısında
bir kuş vazgeçmeyen göç etmekten
paul klee yapmış mıydı resmini
mavi bir atın üstünde dörtlü
giderken dünyaya ölüm süvarisi
bakarlar bakarlar da göremezler
ne kuşu ne atı ne süvariye
yabancıldılar yalnız ve çaresiz
dayım olsa görürdü gündeğumunun ötesini
kışta yazda baharda
dayımla aramda yalnız atlılar var
atlılar ölüm yükü
otların ötesine geçemiyoruz bir türlü

ben çocuktum sarışınlık taşırdım
bir rüzgârın terkisinde
sonra dayım öldü göğü gördüm
kanadım uğrun uğrun sevda sözcükleriyle
göğü gördüm, ağacı – utançtan terlemeyi
öğrendim yokluğunda dayımın
sapsarı bir bozkır çiçeğinin yanında

MEHMET TANER ŞİİRİNDE YİNELEME :

Mustafa DURAK

Yineleme ilk bakışta iki birimin arka arkaya ya da aralıklı olarak kullanılması diye bakıldığında insana pek de yaratıcı bir işlem değilmiş gibi geliyor. Ancak her türlü malzeme, kullanıcısına bağlı olarak biçim ediniyor. Bu yüzden, kulağı tırmalayan, şiirle ilgili olanların hoşduyumlarını rahatsız eden kullanımlara, kullanıldığı bağlamdaki anlam çevresiyle ilgili olmayanlara "tekerrür" adı verilmiş ve şair aleyhine olumsuz puanlama nedeni sayılmış. Eğer anlamsal çevreyle bütünlenmiş, şiire bir soluk daha katmışsa buna da güzel, hoş yineleme anlamında "hüsn-i tekrar" denmiş.

Yineleme konusu ele alındığında adlandırılması ve sınıflandırılması konusunda epey ayrıntı var. Bu yazıda örneklendirmeyeceğim yineleme biçimlerine şöyle bir dokunup geçmek istiyorum. İlk akla gelivercek yineleme "nakarat". Bu yineleme, şiir içinde sürdürülen dize yinelenmesidir. Çoğu yineleme gibi bir yandan yinelenen üzerinde yoğunlaşma, bir yandan da sesel ritim oluşturma ögesidir. Dilbilgisel öğelerin yineleme türü olmasında, adlandırılmasında öne çıktığı yineleme türleri "ek yinelemesi (homoioteleuton)" ve "bağlaç yinelemesi (polysyndeton)". Bunların dışında düz yazıda daha çok karşılaşılabilecek "çaprazlama" (chiasmus). Bu, sesel bir yineleme içermez. Zıt anlamlı söz-birimlerin kullanılmasıyla ifadesel bir yineleme sayılabilir. Örnek: "Parayı kazanmak zordur, ama harcamak kolaydır." Ve ifade yöntemi açısından "zıt yapılu yineleme" (antimetabole): Bu yineleme, sözdizimsel öğeleri arasında tersinir bir kullanımla gerçekleştirilir. Örnek: "Yaşamak için yemeli, yemek için yaşamamalı". Bir de Mehmet Taner şiirinde örneğini görmediğim, "çapraz yineleme" (antistrophe). Bu aslında koşutluğun çaprazlanmasıdır. Çaprazlama açısından zıt yapılu yinelemeye benzer. Ancak bu tür yinelemede koşutlukta tersine çevirme söz konusudur. Yineleme, şiirin kıtalarında ya da bölüklerinde aynı yerde (ilk ya da son kısımda) değil de ters yerde kullanılır. Birinde başta ve ötekinde sonda. Bu aslında aşağıda değineceğim iki uçlu yinelenen şiir bütününe yayılmış, genişletilmiş biçiminden başka bir şey değildir.

1. İki(z)leme (gemination) :

Türkçede zaten söz dizimsel bir ikileme vardır. Hem bu ikileme Türk dilinin belirleyici özelliklerinden birisidir. Koşa koşa geldi. Yaza yaza bitiremedi. Mehmet Taner ikileme olayına fazla yakın durmaz. Bu da onun seste seçkin yanını işaret eder. Mehmet Taner'de bulduğum bir ikileme örneği: *Ne ateş, kulağımın dibinde öten çın çın* (s. 49)

Ancak bu kullanımın yanısıra bir de dize içinde aynı söz-birimin yinelenmesi olayı vardır ki bu da ikizlemedir. Dolayısıyla ikileme ve ikizleme hem ayrı hem de aynı konudur. Ve Mehmet Taner'de bunun örnekleri bolcadır :

/ Uhuru... Uhuru... Korum oğlumu / (s. 216)

/ Evler sus sus / Gölge sus sus / (s. 96)

Mehmet Taner ikizlemeleri şiir içinde gerekli kılıyor. Bu dilsel olguyu şiiri lehine kullanmasını biliyor. İkizlemeyi bazan bir ünlem olarak kullanıyor ve burada da ayrıntılara başka işlevler yükleyiyor.

/ Müzik / Müzik / (s. 97)

ÖFKE / Ey Öfke! Ey öfke! / (s. 170)

Bu son örnekte yineleme, ünlemsel ve "öfke"nin büyük/küçük yazılımla oluşturuluyor şiir.

2. Ardarda Üçlemeli Yineleme :

Mehmet Taner, ikizlemeyle yetinmeyip yinelemeyi üçlüyor. Bunun, ondaki ritim duygusuyla ilintili olduğunu düşünüyorum.

/ Yank'ederim hey hey hey / (s. 19)

/ Beyaz çocuk. Ve sessizlik / Genç çocuk. Ve sessizlik / Yaşlı çocuk. Ve sessizlik / (s. 110)

/ Gönül betere ol betere ol betere ol / Beterin beteri imkan doruğu / (s. 97)

3. Ön-yineleme (anaphore) :

Bazan bir ilk söz-birim ya da söz öbeği, bazan da ilk tüm dizinin yinelenmesidir.

Aslında bu yineleme türü bir koşutluk örneğidir. Sanırım ikiden fazla kullanımlarda burgaçsal (anaphorique) bir izlenim alınabilir. Aşağıdaki örneklerde her sözdizimsel işlevsel öbeğin başında kullanılmış yinelemeler görülmektedir. Bunların içinden en özgünü "kaynar su kaynar olmuş" kullanımınıdır. Öbür örnekler sözdizimsel olarak aynı işleve sahip iken bu kullanımda "kaynar" ayrı işleve sahiptir: sıfat ve eylem parçası.

/ Ko ağlasınlar beni, ko ağlasınlar! / (s.49)

/ Duyalım seni ey ulleyk, çın çın öten sesini kara pancurlar önünde

/ Ey batmış acılar, ey sönmüş ova, ey kahkaha kuyusu / (s. 49)

/ Kaynar su kaynar olmuş. Mavi / Çıkınımda küflü kaşar küflü şimşek / (s. 181)

/ Çık benim kana susamışlığım, "çık orta yere" / (s. 238)

4. Art-yineleme (epistrophe) :

Art-yineleme, söz-öbeğindeki son söz-birim ya da son dizelerdeki söz-birim, söz öbeği ya da dizelerin yinelenmesidir.

/ Başkaldırır, yerde tek kum tanesi / zakkum tanesi / (s. 83)

Mehmet Taner, art-yinelemede yeni bir deneyime girmiş. Yinelenen ögeninin oluşturduğu söz öbeğini parçalamış. Sonuç olarak hem bürünsel hem de sözdizimsel bir değişiklik ortaya çıkmış :

/ Sağır bu. Yaşam. Bu fotoğraf / (s. 144)

/ Beni soy. Ağum. / Kara ağum. / (s. 128)

5. Öne Çıkarmalı Yineleme :

Bir dize ortasında kullanılan yineleme ögesinin dize başında kullanılmasını böyle adlandırmak istiyorum.

/ Bir şarkı var, ah bir titreyiş / Var elbet içimde / (s. 21)

6. Tanımsal Yineleme :

Tanımsal yineleme, sıralamalı yineleme olarak da ele alınabilir. Ama burada yinelenen öge, yinelenmeyen yakın öğelerle tanımlanır (bu da benim ayırdığım bir sınıftır) :

/ Yıldızları evlat edin güzel elim ağlar elim / (s. 153)

QUINCKE

/ Bir fırtına kapağında fıslıslı sunan / Rüzgâr ölüm, zor ölüm

/ Karnını şu bizim Sencer gibi yaran / Dalli bir ağaçtan, damlıyor

ölüm //

/ Ağzını açmışın dayamışın lan çeneni zakkum balına / Ben senin 'ufkun' değil miyim

/ HuHuHuHuHuHuHuHuHu / Çitlenbiği sallıyor ölüm / Ölüm / (s. 171)

7. Sıralamalı yineleme (enumerative) :

Bir sıralama içerisindeki bir söz-birimin yinelenmesidir (bu da benim ayırdığım bir sınıftır) :

/ Bakış da bulansın bakılan da / Sular yatağı mermi yatağı döl yatağı

/ Dağ yok çevre yok eksi artı yok / Toplanr ses sessizlikte : yan! Doruğu / (s. 95)

8. Çok-biçim-birimli yineleme (polyptoton) :

Aynı söz-birimin farklı yapıya ya da işletim ekleriyle yinelenmesi.

/ "Ben temizim.. Temiz kaldım.. Tertemizim.." / (s. 226)

/ Siperden siperle, sürgün- / Kan aldığım siperler / (s. 250)

9. Artımlı yineleme (/tırmanma) (climax) :

Yineleneni artırarak bir yineleme oluşturma :

/ Kam / Kamçılar / (s. 169)

Ölümü

/ Her türlü ölümü : Kuşun Ölümü / Bir çıkura düşen kuş

Ve geçmiş ve Şafak! (Bir şeyin Yeri, / Ki hep boş kaldıkça-

Danteller içinde penbe göğsü: / Her türlü ölümü! – Mesela

Ağzına çamur dolarak / (s. 173)

Huhuhuuu Huhuhuuu / (s. 171)

Tanrım bana tanrım dil ver / Tanrım bana dil ver / (s. 96)

10. Eksiltili yineleme (declimax) :

Bu yineleme türünde yinelenenler eksiltiyle bir yineleme gerçekleştirilir. (Bu yinelenenin hem Türkçe hem de yabancı dildeki adlandırılması tarafımdan yapılmıştır.) Belki de bu tür yinelenenin en güzel örneği M. Taner'e aittir :

/ Uçurum otum bekler dağda beni / Ama hangi dağda hangi dağda hangi / (s. 153)

Bıçak ete yavaşça girer

Akşam yıldızı çıkar dağın hörgücüne

Bıçak ete yavaşça girer

Sabah yıldızı iner koynuna dağın

Bıçak ete yavaşça

İner koynuna dağın

Bıçak ete

Çıkmaz be sesim çıkmaz be sesim

Ne korkağım ne korkağım

(s. 252)

11. Uyaklamalı Yineleme :

Yineleme çevresindeki söz-birimle uyak oluşturulmuş ise bu tür yinelemelere “uyaklı yineleme” adını veriyorum (benim ayırdığım bir sınıf) :

/ *Biçimden geçtim içimden geçtim / Göçmenim göçümden geçtim /* (s. 97)
/ *Gül. Erim yok derim yok / Sözüm çok söylerim yok /* (s. 96)

12. Redifsel Yineleme :

Redifli yineleme örneği olarak Mehmet Taner’in yinlemeyi çeşitli biçimleriyle kullandığı “şathiye” şiiri örnek gösterilebilir (bu bilinen ama yinelemeler arasında adı anılmamış bir sınıftır) :

ŞATHİYE

Alev kuşku yedi dağ doruğu
Sevi tanrı yedi can doruğu

Gücüm ermez elim varmaz
Umar gelmez kan doruğu

Ay deli ay deli ay deli
Yere vuran ay deli

Kent yeli us yeli yer yeli
Gönül köşkünde mekân doruğu

Bin evet döner dilimde bin olmaz alır soluğum
Bin tanrı yok olur bir yok içinde

Dağ yok çevre yok eksi artı yok
Toplanır ses sessizlikte: yan! Doruğu

Er doruğu, eren doruğu var doruğu
Vardan vara yol var insan doruğu

Dağ dağ ha ha
Varılmaz yaman doruğu

Eyler sus sus
Gölge sus sus

Durak in cin köz
Renk anlam. Anlam

Bırakır uğuldayan boşlukta
Gerçeği:

Kuşku doruğu

Tanrım bana tanrım dil ver
Tanrım bana dil ver

Tanrı ocağın yakar gönül kül olur
Gönül kül kül kül

Bahçe çerağın yakar yer gök gül olur
Yer gök gül

Gül. Erim yok derim yok
Sözüm çok söylerim yok

Halim hal ise
Beterim yok

Gönül beter ol beter ol beter ol
Beterin beteri imkân doruğu

Biçimden geçtim içimden geçtim
Göçmenim göçümden geçtim

Boş boş boşal
Boşalt. İç

Kalan doruğu

Müzik
Müzik
(s.95-97)

13. Kosut yineleme (symploce) :

Yinelemede bir koşutluk oluşturulmasıdır. Örneğin dize sonundaki sözcüklerin başka söz bölümünün sonunda kullanılması.

Sıçrayın / Fareler! Buldozerler! Ey ten

Ay: Orman

Akap giden tren: Ey ten / (s.17)

14. Kıvrımlı yineleme (anadiplosis) :

Bir tümcenin son sözcüğünün, sonraki tümcenin başında yinelenmesidir.

Hey yavrum yavrucağım ay ala keklük sekişlim / Taşın dibinden uğrar bir yılan!

Bir Yılan! / Hey yavrum yavrucağım... / (s. 19)

15. İki Uçlu Yineleme (/zıt koşut yineleme) (epanalepsis) :

M. Taner şiirinde sıkça kullanılan bir yineleme “iki uçlu yineleme”dir (Bu yineleme için kullanılan zıt koşut yineleme terimlemesi bana hoş gelmediğinden yeni bir adlandırmaya gittim). Bu tür yinelemede yinelenen söz-birim hem dizinin (ya da ifadenin) başında hem de sonunda kullanılır. Bu bütünlük aynı dizide olabileceği gibi sonraki bir dizide de gerçekleştirilmiş olabilir. Örnekler :

/ Ben bir yanı yanmış kızıl çuhaadan biçilmişim ben / (s. 66)

/ -Oof Hükümet Meydanı of / (s. 49)

16. Yazısal Yineleme :

Bunun bir yineleme türü sayılıp sayılmayacağından kuşkuluyum. Ama yine de yorumumu belirtmek istiyorum. Belki başka örnekler bu türün varlığını kanıtlayabilir. M. Taner’in “*Kaaf kuşunun kanatları altında, kapkara;* / (s. 243) dizesi bana böyle bir türü düşündürdü. Dizinin başındaki “Kaaf”ı “arapçanın “kaf” harfi gibi de düşündüğümden, alfabeler arası bir yakınlaştırmayla “kapkara”nın ilk harfinin “kaf” oluşunun anıştırılması yoluyla bir yineleme olarak değerlendirdim. Bir de “Kam / Kamçılar” dizelerinde “kam”ı “kamçılar”ın ilk hecesi olarak değerlendirirsek yine böyle bir yineleme türünden söz edilebilir.

17. Ünlemsel Yineleme :

Bir ünlemselin yinelenmesidir.

/ Hey yavrum yavrucağım ay ala keklük sekişlim / Taşın dibinden
[uğrar bir yılan!

Bir Yılan! / Hey yavrum yavrucağım... / (s. 19)

/ Müzik / Müzik / (s. 97)

/ Tanrım bana tanrım dil ver / Tanrım bana dil ver / (s. 96)

18. Anlamdaş Yineleme :

Eşanlamlı söz-birimler içinde aynı sesleri içeren bir biçim-birim bulunması halinde ortaya çıkan yinelemedir. Bu da daha önce anılmamış bir yineleme biçimidir.

/ Söz geldi dayan oldu, kapılar üryan / Ses ederim uğrar gider /
Yank'ederim hey hey hey / Soluk ermez kuşluğa / (s. 19)

19. Cinaslı Yineleme :

Söyleniş ve yazılışı aynı olan iki terimin birlikte kullanılmasına cinas adı verilmektedir. Ancak cinas kullanımı aynı zamanda bir yineleme yarattığı için, bunun yineleme konusunda da yeniden ele alınması gerekir diye düşünüyorum. Ancak aşağıda cinaslı yineleme sınıfı içinde topladığım örneklerde tam bir cinas söz konusu değildir. Bir söz bütün içinden çekip alınmış ve bir yineleme oluşturulmuş kullanımları, büyük ve küçük harf yazarak farklı gönderme yapıldığını işaret eden biçimleri de bu başlık altında ele aldım.

/ Çöl sana karışmış / Ve senin ağzındaki peçe / Bir tüy sesine. //
Kim? Sesine. / (s. 240)

/ Baktık Kedi / Kusuuyor yatağımızın üzerine gözleri şimşek / Şimşek.
Kedi. Di. / (s.251)

/ Ay konduracağım ay kitabımın direği / Ayy! / (s. 19)

/ Ay deli ay deli ay deli / Yere vuran ay deli / (s. 95)

/ Ve burada can / Ey! Burada Can, içinde kimildamayanı duyuyor /
(s. 128)

ÖFKE / Ey Öfke! Ey öfke! / (s. 170)

Sonuç olarak bakıldığında M. Taner’in şiirlerinin yineleme açısından incelenmesi, yineleme arasında sayılmayan uyaklı yineleme, yazısal yineleme, anlamdaş yineleme, cinaslı yineleme, tanımsal yineleme, sıralamalı yineleme, eksiltili yineleme türlerini farketmemi sağlamıştır. Bu da onun, şiirinde, ses olgusu üzerinde önemle durduğunu işaret eder.

Adnan AZAR

geçilen odalar DA

hem her şeydim, hem hiçbir şey
kazıyamayan biri, geçilen odalara

az ışıklı, uzak ve dip odalara

kalbim bir işaret fişeğiymiş yine de
değerdi görülmeye

arka oldum ben de, orada, o odalarda

adımdan soyunarak, soyarak da
arka durarak solgun soykütüğümdeki sıralamaya

dün sigarayı bıraktım, hatta attım denize

kalbim yüzme bilmez, beni bağışla
kalbim bilemez hoyrat, olsa

da olmasa da benim, kalp ya
şunun şura'sında

İhsan ÜREN

SEVGİMİN ADRESİDİR ŞARKILAR

M. Üren'e

Büyüledi bağladı, ümidimin adresidir şarkılar.
Sardı çağladı, sevgimin adresidir şarkılar.

Dili yoksulum, umarsızım, bilmez misin?
Birbirini arayan kuşların adresidir şarkılar.

Uzar aramızda kapanmaz yılan yollar;
Bu sensizlik gurbetimin adresidir şarkılar.

Bu deli çağ mı, uzaklar mı girdi aramıza?
Dayanılmaz hicranımın adresidir şarkılar.

Söylence oldu; bil ki âşık usandıran nazın.
Bulutlanan yüreğimin, adresidir şarkılar.

Kıvılcımlandı ruhum, şenlik ateşleri yaktım;
Gözyaşımı silen sevincin, adresidir şarkılar.

Aşk senin İhsan'ındır, nazdan beri gel Güzel;
Çünkü bu görkemli sevgimin adresidir şarkılar.

Yunus KORAY

KOF

I

ısrırgan gün
evgin evgin
geze durur
yerden bitme

kese yoğurt
pazar pazar
kararıptur
kalabalık

söz için
de söz
göz
göz oluptur

II

ak dut ağacı
gövdende öcü

III

kağnı iti
eski dürtü
uzay kokar
badî çocuk

öte uzar
değirmi
siz

yaman
mı yaman
boşluk

Serdar ÜNVER

EYLÜL AVLUSU

Sabahları gevremiş bir yaz silkiyorum bahçeye
Anısız tuzsuz bir tutam sümbül oluyor usulca...

Belki
Seni ve yağmuru –

Bir eylül avlusu'nda...

İbrahim OLUKLU

BÖCEK'Lİ BİR ŞİİR

Bir kavşağı ortalayıp ortalayıp
Yalnız o geçer akşamları evine dönerken
Bu kentin Cumartesi Pazarı'nda
Anneannesinin elinden tutar da bir gün
Bütün bayır aşağı yollarını
Yalnız o yürür Türkiye'nin
Manyas'tan başlayarak
Azaltsa da hinoğlu hinliğini kullanarak zaman
Aramızdaki buluşma gerekçelerini
Her mevsim çiçeğe durmanın ustası omuzlarında
Yalnız o dinlendirir
Soluğumdan havalanan kuşların
Denizleri aşmış kanatlarını

ŞİİR VE KADIN

Halim HAYAL

Biliyorum, zor ve tehlikeli bir konu bu : Şiir ve kadın. Hem çok uzak gibi, hem de yan yana (hatta iç içe) iki kavram. Tehlikeli örtüşme de denebilir. Şiir üzerine de kadın üzerine de çok yazılmış. Ciltlerce bilimsel ve edebi kitap basılmış. Gazeteler, dergiler, televizyonlar, sinemalar, tiyatrolar, derya kadar yapıt üretmiş. Yazılı, çizili, sözlü, sesli; tiyatro ve sinema gösterimleri sunulmuş. Kullanılmış... Hele ikincisi, yani kadın kavramı, tükenmez 'özel' gerçekliği ve güncelliği nedeniyle, insanlığın başlıca ilgi hazinesi olmuş. Yaşamsal değişimlerle birlikte zamana odaklanmış. Şiir ve kadın, elmayı ısırıldığı günden beri başının tatlı belasıdır Adem'in. Havva'nın da huzur görmemesinin nedeni bir bakıma o değil mi, Adem'in huzursuzluğu! Hayatın çoğalması oradan başlamış; çatışmadan ve sevişmeden. Çatışmanın ve sevişmenin ürettiği enerjiden. O halde, şiir de bir çatışma ürünü değil mi? Acı bir iç çatışmanın ürünü!

Oyunmuş, duyulmuş, seyredilmiş olanlardan akılda kalanlar bile saatlerce konuşmaya yeter. Konuya yeni bir şey katar mı bilinmez ama tartışma çıkarır belki, böylesi irdelemeler. Şiir ve kadın gibi, iki yakıcı kavram üzerinde odaklanan sorunlar nedeniyle.

Güncelliği hiç bitmeyen, yani eskimeyen bir konu : Kadın. Şiirse, kadınsız düşünülemez bile. Kadınsız, aşksız şiir garip ve haksız kaçacak bir olay! Şiirin öznesi kadın ve hayat iken de öyle, şiirin yazarı - şairi kadın iken de...

Her iki zengin kaynağın, imge/simgel kılcalları, zamanı verime dönüştürülmekle değer kazanır. Her iki cephe de kaynak acidir. Hüzündür çünkü, özneyi doğurgan kılan kıvam... Zira cehennem çukurundan geçmemiş büyük şiir yoktur. Büyük şiirin ardında da bir kadın olmuştur hep; çile çeken... Haksızlığa uğramış. Bildiklerimizin adlarını saymaya kalksak, herkes en az yarım düzine kadın adı sıralar bir çırpıda... O nedenle bırakalım, bu metnin okuru belleğinden süzsün, öncelikle anılması gerekenleri...

Bir de şu var; dünyadaki bütün kadın adlarının karşısına en az bir şiir konabileceği varsayımı öne sürülebilir. Sürülse ne denir? Elbette saygı duyulur ancak.

Güzellik, tazelik objesi kadın, doğanın en büyüleyici çiçek adlarıyla, suyla, güneşle, ayla özdeşleşmekte. Şarkıların, şiirlerin başta olmak üzere bütün yaratı alanlarının baş tacıdır kadın : Ana, çocuk, kardeş, eş, sevgili kimliğinin yanı sıra tanrısal niteliklerle de anılmakta; dönem dönem... Güzelliği, yani albenisi, köle olmanın da, köle etmenin de şiirini yazdırmış zamana. İnsanlık tarihi, antik kalıntılar, çağlar boyunca kadının ortak yaşamı yönlendirdiğini, yönlendirmede başrol oynadığını gösteriyor. Mitolojik bilgiler, belgeler doğaya ve hayata hükmedenin (doğrudan veya dolaylı biçimde) daha çok kadın olduğunu ortaya koyuyor. Bu sav için de yanılıp payı saklıdır demek şart oluyor, çünkü konu çok hassas...

Öyle ya, Ana tanrıçalar hiç eksik olmamış hayattan...

Kuşkusuz, dolaylı veya doğrudan hep sözünü geçiren, doğurganlığın verdiği gücü sonuna dek kullanan erk sahibidir kadın. Bunu nazla/narinlikle ya da fetanlıkla/fetvalıkla elde ettiği biliniyor. Kendi hemcinslerine de kıyma pahasına... Evet, kendi hemcinslerini ezme pahasına entrikayla, zorbalıkla sürdürdüğü etkinliği nedeniyle belki, hem meleik hem şeytan sayılmış dinlerce. İlginçtir ki, "kadını seviniz, koruyunuz" erkeklerle yönelik şiirsel bir buyruktur. Seven ve koruyan erkeğin ardındaki, sevmeyi ve korumayı olanaklı kıl(dır)an kadın yok mu? Şiir, geçmişteki bu tür boşlukları anlamlandırmış bir bakıma. Zamana sarkan ürünlerle... Şiiri hezeyanlarının memesinden bile emzirmiştir kadın... Kadın hayattır çünkü!

Şiir kadına ve sunduğu esine minnettardır! Ki o bazen cehennemin ta kendisidir, ama olsun! Kadın da şiir de buna değer... Sonuçta şiir kadına, kadın şiire güzellik katar!

Doğanın en çetrefil hallerinden birisi! Şiir ve kadın iç içeliği. Girdabından çıkabilen varsa beri gelsin!

Ve bu konu daha çok eşelenemez. Baştan da belirtildiği üzere : konu tehlikeli! Şiir de kadın da kumaya katlanamaz. Tek ilgi odağı olmadıkça esenlik vermez. O nedenle, şairler baştan kaybetmiş zavallılardır... Ki şiir akıl(lı) işi değil zaten! Çünkü gerçeğe, gerçekliğe adanan bir eylem değil o külhanla var olmak. Şiir kahreder, süründürür, öldürür... Hayat şiire düşmandır çünkü. İtiraz edenler çevresine dönüp bakabilir : yaşamında ne kadar şiir kaldığına. Buna rağmen, doğadan yani kadından ve hayattan beslenir şiir. İmgesi kadar özelliği vardır her canlının, nesnenin. Ötesi 'hiç' bile olamaz!

Şiir, öyküden ve epik romandan önce kadının acıya dayanıklılığını mitletmiştir. Güzelliğini mitlettiği gibi. Şiir, O' nu haklı ve yüce kılmakla ölümsüzleştirme gayretine girmiş sanki. Çünkü zaman, kadının sevilmeye olduğu gibi sömürülmeye, yani 'zevki-sefa' nesnesi görülmeye çalışıldığına da tanık. İktidarla örtüşmüşse de 'güzel' kadının varlığı üzerinden gazabını eksik etmemiş hiç. Bu minvalde, kadının kötüye kullanılmasını asla hoşgörmez şiir. Şiir, nezaket, zarafet ve mutluluk abidesi kılmaktadır kadını. (Bu geçmiş için geçerli, günümüzdeki şiir ve kadın sorunsalı ayrı bir yazı konusudur ki devamlı, "Kadın ve Şiir" şemsiyesi altında dile getirilmeye çalışılacak.)

Söylencelerde ve gerçek yaşamda, insanlığın bütün savaşları, güç yarışları, kadının açık veya dolaylı katılımıyla kin, kan deryasına dönüşüyor. Yüzlerce yıldır kadın için ya da kadın uğruna çıkmış savaşlar, kıyamalar yok mu?. Amansız rekabet entrikaları... Ömrü, yani dönemi kanla yazılmamış Tanrıça-Kraliçe yok gibi. Tanrı ve Kral olmadığı gibi. İnsanlığın belleği acı çeken kadınların şiiriyle doludur.

Doğaldır ki, her kadın gururunun okşanmasını ister. Aslında, kadın her bakımdan okşanmak ister, dendiğinde tartışma çıkmaz. Şiir imgeleriyle, dizeleriyle okşar kadını. Biricikliğini, dayanılmazlığını, ulaşılmazlığını anlatır.

Evet, her kadın gururunu okşayan sözcüklere kapılır, ihya olur. İltifat ırmağında sürüklenir... Ama aynı ilgi ve iltifat başkasına yöneltilmişse katlanamaz. O durumda gazaptadır şiir... Yaşanmış örnekleri pek çok, ama anmak polemik kapılarını ardına kadar açmak anlamına gelir. Ve elbette işbu deneme metninin hacmini ve biçimini aşar.

Bu bağlamda; "Her kadın gururunun kölesidir ağbiciğim" diyenlereyse, sunturlu yanıt verecekler az olmaz herhalde! Çocuğunun kölesidir, evinin kölesidir, işinin kölesidir ama, gururunun hükümdarıdır kendince. Gururunun delisi diye vasıflandırıldığı mı? İsyan çıkar kesin... Bunlar olumlu anlamda sarf edilen 'şaka' sözler elbette... Dünya alem kabul etmiş ki, kadın şiirdir gerçekte. Her ne kadar kadın anlatılamaz dense de, şiir gibi kadın tanımlaması evrensel yaygınlıktadır, bilindiği üzere.

Olumlama tümceleri, kadına iltifat edebiyatı inanılmaz derecede zengin. Ama bir de olumsuz, 'gâvurca' sııyla negatif yanı var işin... Kadının şiir olmadığı, olamadığı zamanlar. Çözülmez sıradanlığa düşme halleri... Hayatın yükü altında ezilmenin de verdiği bunalım, 'stres' yüzünden çevresiyle uyumsuz, alabildiğine hırçın ve yıkıcı görüldüğü haller. Hatta bazen şiddet eğilimli taşkınlıklara değin... "İstisna" notuyla kayıtlara geçmişse de... Mutsuzluğun kanıksanmış şiiriyle mim konmuştur uçan zamana.

Bililir ki, insanoğlu hayattan tat almadığı an başkasının ağız tadını da zehir edebilen yaratıktır. Demek istediğim şu : kadın gülümsemiyorsa yaşanan zaman cehenneme dönüşür. Sürüp giden hayatın her alanına yayılır bu gergin hava. Kadının yüzünün gülmediği yer, mekân, sokak esenlik nedir bilmez. Orada haliyle şiirin esamesi okunmaz. Okunamaz! Eh, kadın şiir değilse, zaten yanına sokulamaz da...

Tıpkı amansız hastalık gibidir etkisi gülmezliğinin, imgesizliğinin... O nedenle kadının şiirdeki ve hayattaki yeri özenle korunmalı. Çünkü kesin olan bir şey var : Onsuz olmuyor.

Çiçekler sulanmadan, okşanmadan çiçek sayılmadığı gibi...

DİL VE DÜNYA

Metin GÜVEN

Özellikle de son yıllarda kafamı kurcalayan bir şey var.

Acaba Türkiye'deki okur, biraz rafine olabilseydi meyhane şairleri olur muydu?

Hiç sanmıyorum.

Kötü yazar, kötülüğünü biraz da kötü okura borçlu değil midir? Hatta daha da ileri giderek şu bile söylenebilir : Kötü yazarın varlık nedeni, bir anlamda "ekmek kapısı" kötü okurdur.

Bu yüzdendir ki, kötü yazarlar, kendi politikalarının temelini iyi okurla (bu arada elbette iyi yazarla da) kavgayı koyarlar.

Zira iyi yazarın profili iyi okurdur. İyi okur, iyi yazarı okur ve iyi yazar kötü okurla uğraşmaz.

Günöbirlik, lokal ün-ler (ya da çıkarlar) peşinde olan yazarlar, yani kötü yazarlar ve bunu kendileri de bilenler, bana göre tarihin gördüğü belki de göreceği en büyük düzenbazlardır.

Ve ne gariptir ki, ülkemizde, bu gibi "yazar"ların oranı insanı şaşırtacak kadar yüksek.

Dilsel deneylerin insan beynindeki yansımaları diyebileceğim yazarlık süreci ve bu emeğe değer veren, dünyanın bir adım daha ilerde bir yerlerde olmasını isteyen "güçler", öyle umuyorum ki, kötü yazarı ve kötü okuru hayatımızdan kovacaktır.

İnsandan, çeşitli toplumsal ilişkilerden ayrı düşünüldüğünde, kocaman bir soyutlama durumuna düşen, dünyayı kirleten onlar çünkü.

Dildir insanı yalnızlıktan kurtaran.

Dildir hayatı yaşanır kılan ve kılacak olan.

Dil konuşur.

Dil susmaz.

Dil yaşar

ve yaşatır çünkü.

DİL VE DÜNYA

Kime?

*Seni tanımıyorum. Bakışlarının ardında karanlık bir dünya var
Mendilin kirlendi, çorabın yırtıldı, uykuların parçalandı bugün
Ölüme yakın mısın, yoksa ölüm mü senden alıyor rengini*

*Zaman yalnızca geçmişi anlatıyor sende. İlk rüzgârlarda
[konaklıyorsun
Hayat limon ve gelecek kokuyor oysa ve seni yaşamaya zorluyor
Buharlaştan aynalarda kanat çırpan kelebekler bile örseliyor
[kalbini*

Şimdi sana sarılısam, susar mı dil?

ANDAY ÜZERİNE NOTLAR

Osman Serhat ERKEKLİ

Anday'ın ve şiirimizin en belirgin şiirleri yani *Troya Önünde Atlar*, *Teknenin Ölümü*, *Kolları Bağlı Odiseus* adlı olanlardan ilk ikisi, Pound'ın ve Eliot'ın geçmişi şimdide eritme yöntemini uygulamasıyla göze batmaktadır. Şirin gücü bu yöntemden kaynaklanıyormuş gibi, bu yöntem fazlasıyla göze batmaktadır. Kuşkusuz *Kantolar*'ın ve *Çorak Ülke*'nin en belirgin yanları da bu yöntemdir. Dünyaca kabul edilmiş bu iki kitap hakkında fazla bir şey söylemek istemiyorum. Ama ben ısınmadım. Isınmam da gerekmez. Kendi ülkemin şiirleri, Melih Cevdet'inkiler daha sıcak geldi bana.

Bu konuyu yıllar önce *Papirüs* dergisinde Nermin Menemencioğlu araştırma konusu yapmış, dahası Anday'ın bir şiiriyle Eliot'inkini karşılıklı incelemiş. Ben görmedim. Mehmet Ergün bu konuda konuşurken haberdar kıldı beni.

Melih Cevdet Anday, *Teknenin Ölümü* adlı kitabına eklediği açıklama yazısında da söz eder söz konusu yöntemden. Kendisi "anakronik yöntem" adını vermiş bu yönteme. Oktavio Paz Türkçe'de *Yay ve Lir* adıyla yayımlanan kitabında Pound'ı ve Eliot'ı incelerken "geçmiş şimdide eritme" nitelemesini kullanıyor. Yani örneğin Truvalı Hektor'u günümüzde yaşıyor gibi göstermek, diye kabaca açıklanabilir bu yöntem; ya da geçmişte olanları şimdide olanlarla aynı zamanda oluyor gibi anlatmak. Zamanın tarihsel bir dizin içinde geçmiyor oluşunun iddiası. Şair dostum, felsefeci Mehmet Sarsmaz'dan öğrendiğim terimleri belirtirsem; artsürem, eşsürem sorunları söz konusu.

Her ne kadar Anday Pound Eliot benzetmesi söz konusuysa da, *Kolları Bağlı Odiseus*, *Troya Önünde Atlar* ve *Teknenin Ölümü* adlı üç şiir Türk şiirinin geçmekte olan yüzyıl içindeki en önemli yapıtlarındandır.

Melih Cevdet'le ilgili iki anım da var; daha doğrusu iki sözünü anımsıyorum : 70'li yılların sonlarında, büyük bir olasılıkla 1977'de bir akşam Kadıköy Çiçek Pasajı'ndaki bir meyhanede, Sabahattin Kudret Aksal'ın da olduğu bir masada üçümüz otururken, İkinci Yeni'nin İngiliz-Amerikan şiirinin kötü çevirilerinden doğduğunu söylemişti. O akşam kendisine Necatigil'in ağzından Necatigil'i anlatan bir şiirimi okuduğumda; Behçet kendini böyle anlatamaz, demişti. Yine aynı akşam, her ne kadar Homeros destanlarında atlardan söz ediliyorsa da Troya'nın ilk zamanlarında Anadolu'da at bulunmayabileceğini söyleyince, heyecanlanmıştı. Greklerin atı İskitler yoluyla tanıdığını, o tarihlerin Troya'nın hangi dönemine denk düştüğünün araştırılması gerektiğini söylemiştim kendisine.

Koordinasyon	:	Serdar Ünver (Tel : 0 532 – 742 14 24)
Yapım	:	Melih Elal (Faks : 0 224 – 442 92 14)
Katkıda Bulunanlar	:	Mustafa Durak, Hilmi Haşal, İhsan Üren...
Sahibi – Sorumlusu	:	U. Ü. Eğitim Fakültesi Adına Prof. Dr. Ali Özçelebi
Yönetim Yeri	:	324 Numaralı Oda
Baskı	:	Özsan Matbaacılık, İzmir Cad. No : 221 – BURSA
Yazışma Adresi	:	Ramis Dara, P. K. 68 16371 Ulucami – BURSA
Elektronik Posta	:	akatalpa@hotmail.com

Aylık edebiyat dergisi Akatalpa Ocak 2000'de Bursa'da kurulmuştur.

YÜZYIL EŞİĞİNDE ŞİİRİMİZİN YENİ METEORLARI

İhsan ÜREN

Akatalpa'nın ücretsiz ekidir

Akatalpa'nın ilk sayısıyla birlikte verdiğimiz “Şiirimizde 1999 Ufuk Turu” ekimiz olumlu tepkiler alınca toplanıp üç ayda bir genç şairlere yönelik bir ek verme konusunda tartışıp anlaştık.

Demek ki uygulama aşamasına gelen düşüncemizi yerine oturtmuş olsaydık; Nisan, Temmuz, Ekim aylarında ufuk turu dışında üç ek daha verecektik. Nedense bir türlü bu düşünceyi uygulamaya geçiremedik. Geçirseydik; Sina Akyol'un duyarlılık gösterdiği, Metin Celâl'in cevap verdiği önemli bir tartışmanın bir tarafı da istesek de istemesek de biz olacaktık!

Sina Akyol, *Varlık*'ta tek seçiciliğe soyununca (amatör şairlerin) sorumluluk duygusunun ne yaman bir şey olduğunu anladı galiba! "Yırt gitsin! Bırak kalsın! Yolla gelsin! Yak bitsin!" havasından sıyrılıp görevini titizlikle yerine getirdi. Öğütleri tutarlıydı, izledik onları. Sevgili Akyol *Varlık*'ta Dolaylı Anlatımlar adıyla, serbest atışlı keyifli bir işe soyunmuş, biz de çok iyi bir düzyazıcı kazanmıştık! Gerçekten keyif verici iki yazı da yazdı sevgili Akyol.

Sanıyorum, sanatçı duyarlığı, tek seçici titizliğiyle çarpışınca vicdan terazisi bazı şeyleri sorgulamasını buyurdu Akyol'a... Bin bir emekle seçiyoruz, peki ne oluyor bundan sonra, dedirtti sonunda... Piyasa koşulları sevgili Sina, piyasa koşullarında ne oluyorsa o oluyor! Dağ başındaki Mozartlar doğmadan ölüyorlar ya! İşte öyle bir şey! Hiç üzülme Sina'cığım; bu piyasa her yıl binlerce Yılmaz Erdoğan doğurur inan olsun! Uykuların kaçmasın, daktilosu olmayan nev-heves delikanlılar da o dürtülerle bir yerden fıskırmazlarsa, bil ki başka bir yerlerden fırlarlar sevgili Sina. Korkma, sen cesur bir ırkın ahfadısın!...

Bugün *Varlık*, *Adam Sanat*, *Kitaplık*, *E* dergisi gibi birçok dergi doğal olarak bir seçme yapıyorlar. Sanıyorum bu kıt koşullarda yılda 100'e yakın yeni şair arz-ı endam ediyor! Bir de eski şairlerle, birkaç tıfılı paçal yaparak işin kolayını bulmuş şiir tüccarları var! Fanzinciler sağ olsun, onları bilmeden bizler hortlattık! İstanbul geçilmiyor; elle, fotokopiyle, bilgisayarla yapılan fanzinlerden...

Metin Celâl, Sina'ya verdiği cevapla benim de bazı kuşkularımı ortadan kaldırdı. Zamanla kişilerin kafasında bazı sorular ister istemez oluşuyor demek... Benim de şiirlerin dergide sunulmuş biçiminden kaptığım bir gıcık varmış, o, gün yüzüne çıktı! İyi de oldu. Bu yazı kaçınılmaz olarak Sina Akyol yazısına dönüşmeye başladı imdat, aman...

Ben asıl, genç ya da yeni şairlerin üzerine yazmak istiyorum burada, ama elde hiçbir şey yok. Çoğunun yaşını, yöresini, eğitim, öğretimini bilmiyoruz. Ayrıca genç diye emekli şiir tutkunlarını, bu alandan başarıyla uzaklaştırdığımız söylenebilir mi? Şiirleri için yaşını bilmediğimiz kişiye ne diyebilirsiniz ki? Söyleyeceğimiz sözün hedefini bulmasından kuşku duyarken keskin ne söyleyebilirsiniz ki? Mülayim davranmak ne derece doğru olur, tartışılır? Bakın *Varlık*'taki seçimlerde çok sıradan kişiler, hoşgörünü nedeniyle araya giriyor sanıyorum.

Kitaplık dergisinde böyle olmuyor. Yeni diye ortaya sürdükleri gençlere neredeyse saygıyla yaklaşmak gereğini duyuyorsunuz. Demek ki şiir seçip yayımlama işi de bir kalite sorununu ortaya çıkarıyor ya da bu hep böyle olmalı değil mi?

Genç nüfusun toplumun önemli bir kesimini oluşturduğunu çok iyi biliyoruz. Şiire ilgi azalıyor diyorlar, sanmıyorum çünkü veriler hiç de öyle değil. Sina, bir aylık sürede yalnız iki dergide; 7/8 yeni addan söz edebiliyor. Mehmet H. Doğan'ın, yılda 15-20 yeni kişiyi alıyor yıllığına diye az dedikodusu yapılmadı!

Yılda öne çıkarılan yüz kadar şair adayını dergiler listelerine alıp izlesinler... Ben öyle yapıyorum... Ayrıca ilk kitaplarını da eksiksiz

denecek biçimde izliyorum. Burada onlara ne denli değineceğim pek belli değil ama... Birkaçına söz düşer, sanırım!

Bu seçki, 2000 yılında çıkan 55 değişik edebiyat-sanat dergisi taranarak yapılmıştır. Adlarını anmak çok uzun sürer. Bu önsözde yer bulamayız onlara...

Biraz da yeni şair fabrikalarına, yani dergilere göz gezdirelim... Şiirin tezgâhı dergiler, ben dergi sayfalarından geçmeyen şaire, şair demem.

Metin Celâl; *E* dergisinde önemli bir iş yapıyor... *E* dergisi bana göre asıl bu yönüyle sıvrıldı. Örneğin Uğur Aktaş bana şiirini özletiyor. Çok iyi bir yoldu. *E* dergisinde yayımladığı üç şiiri var, hepsi başarılı şiirler : “Seferi İktidar”, “Ormanda Kaybolanların Soykütüğü”, “Mağarada” bunlardan... Üç aylık gençlik sayılarına alacağım *E* dergisi kaynaklı şairler şunlar olurdu : Mustafa İbakorkmaz, Selahattin Yolgiden, Ali Duman, Ertuğrul Meşe, Sadık Karlı, Aslan Özdemir, Burçin Ak. Demek elemeler yapılıyor. Metin Celâl, neye güvenerek zarını seçtiklerinden yana atıyor. Bu o kadar kolay mı? Bünyamin Küçükkürtül'ün kumaşı çok sağlam! Şener Özmen adı hiç yabancı gelmiyor? A. Galip : Birkaç dergide adına rastladım. Vasat üstü, ama her an aldatabilir! Tetikte olmalı! Soner Sancaktepe, tehlikeli. Kitabını gördüm korktum, meğer bilmediğimiz ne cevherler varmış! Değeri kendinden menkul! “Kuka” adlı şiirini beğendim. Zekai Bostancı!... Otuz kırk yıl önceden fazla şeyler söylemiyor. Dirilirse hortlak olur! Yine de saygımızı eksik etmeyelim. Çünkü yapılan saygıdeğer bir iş. Mehmet Erte'ye mim koymak gerekir, kaybolmasın diye! Onur Babanoğlu, Ferruh Bakır, Bahtiyar Kaymak, Hülya Karaaslan, Ilgım Veyeri, Adem Yeşilyurt... ve bir de Fatma Nur. Gerçi Metin Celâl'in seçtiklerinden değil ama, bence bir başka açıdan Longuzlar / Akıntılar şairi çok önemli. Yaşar Miraç'ın yerelliğini değişik kullanan başarılı bir Karadenizli. Kimsede bunu işaret etmedi. İşte bu noktaya dikkat çekiyorum! [F. Nur'un *Yeni Biçem*'de de birkaç şiiri yayımlanmıştı.] Adem Yeşilyurt, seçkiye aldığım, seve seve aldığım bir ad, ama bana en iyi şiirini almamışım gibi, tedirginlik veriyor! Yaz tatilinin avareliğine verin n'olur.

Metin Celâl, saydıklarımı dikkate alırsak çok başarılı sayılır, %80'in üzerinde isabetli sayılır ki bu çok yüksek bir yüzdendir. Şiirini değerlendirdiği şair adayları güvenilir bir kişiye başvurarak ilk adımlarını emin olarak atabilirler, gayrisi onlara kalmış. Sakın ola ki şiirden para kazanırım hayalciliğine düşmesinler, öğrenimlerini aksatmasınlar. Bu da bizim unutmamamız gereken uyarı görevimiz. Sakın ha!...

Uç dergisinin 6. sayısı, beni her baktığımda coşturuyor, ama ne eksik bu coşkuda bilemiyorum, sonu buruk bir coşku! Coşkunuzu katılan az olursa, burukluk mu yaşanır? Neden doğru dürüst çıkaramıyor, pazarlayamıyorlar bu değerli dergiyi anlamıyorum? Nur Saka'nın “Eylül Yavrusu”, Mehmet İştin'in “Do”su, Öznur Karayakan'ın “Mumdan Işıklar”ı, Mehmet Atak'ın “Dil Tengi, Dil Teşne, Dil Zinde”si, Abdullah Eraslan'ın “Söylenti”si, bilinen şairlerin dışında başarılı bulup bu seçkiye alınmak için beni zorlayıp kişkırtan şiirler inanın...

Varlık dergisinde C. Hakkı Zariç ilgimi çeken, ama tedirgin yaklaştığım bir ad. Ramazan Tekinel olur mu? Bilemem?

Genç şair seçmek bir cehennem, aslında seçki işi bir cehennem. Şiir dergilerinde üç beş yıldır görünenlerle, ilk şiirini yayımlayanları paçal yaptım... Günahı, terlemesi, titremesi, pişmesi benim payım... Sormayın, zaten yerim kalmadı, nedenlerimi sıralamak için. Birçok etkenle bu tercihleri yaptım. Siz, soruyu benim adıma kendinize sorun. Böylece varsıl bir serüvene açılırsınız. Sevgili Meteorlarım, yanın ve ışık saçarak yol alın... şiirler ola!

SADIK YAŞAR (1959) :

Silifke doğumlu. *Islık* dergisini çıkarıyor. 2000 yılı Arkadaş Z. Özger Şiir Ödülü'nü aldı.

Sina Akyol, Veysel Çolak, Hilmi Haşal'ın övgüsünü aldı Yaşar. Benim bazı kuşularım var. Veysel Çolak'ın günlük yaşamdan imgeler dediği yerde bu kuşularım. Bana yama gibi geliyor bazı imgeleri... Uyumsuz imgeler yığımına bir anda dönüşüverecekmiş duygusu veren, daha doğrusu tedirginliği yaratan imgeler.

Evet, bu şiirler belli bir ustalık gerektirir, bunu fazlasıyla yapıyor Sadık Yaşar, ama biraz sallapati yapıyor!

BEN GİTTİM

güttüm yeter
peşimi sil gel

tam yol acı
kokun sancı senin

dokunsam dinlenir
sayfada yüzün

güneş hep doğar
damarda çürüme sesi

kuşluk hazır
uslanır benim

ben gittim
yol teslim

yankılanır sevgi
sesin genişler boşa

aşkı bağışlamazlar
soluğu kısa kuşlara

(*Güller Hattındayız* kitabından)

NAFTALİN

koyup gittiniz neyi
yazacağım şimdi böyle

üst üste susmalıyım
katlanıp kendime
açmayın kamaşıyor gözlerim
koru yollardan nice göçlerden

naftalin sorma koru
gecenin sorusu
geceye aittir kışkandırmak içindiri
dolaplar
arzunun kadife yüzüne kendimizi

ver elini
katla beni verevine

bekleteyim ayakseslerime kendimi

(*Güller Hattındayız* kitabından)

ŞENOL GÜREL :

İçtenliğin naifliği parlıtısını gösteriyor. İçtenlikten kaynaklanan sıcaklık da dalga dalga dağılıp kötü tekniğin tüm aksaklıklarını yeniyor. İyi bir şiir çıkıyor ortaya! Bu yıl aynı dergide yazarların arasında sıvırdı Gürel... *Güzel Yazılar 4*'te "Tap" ve *Türk Dili Dergisi*'nin 78. sayısındaki "Kavuşmak Vardır" adlı şiirleri başarılıydı.

Somuttan somuta yapılan benzetmelerle kurulan imgelerin etkin gücünü, Şenol Gürel'in şu değme güzelliklere değışilmeyecek müthiş söyleyişinde görüyoruz :

"çocuklar
bardağa ne doldursalar
taşıyorlar
su
hava
bulut"

Bu şiiri, bir de naif gözle okuyunuz :

GELİP GEÇİCİ

-*Arzu'ya*-

gülen çocukları
elma ağaçlarıma dadandırdım
elma ağaçlarıma
gülen çocuklara alıştırdım

çocuklar
bahçemize giriyor
bahçe büyüyor

çocuklar
ceviz ağacımızı taşıyor
ağaç ışıldıyor

çocuklar
civcivlerimizi kovalıyor
civcivler serpiliyor

çocuklar geçiyor
penceremizin önünden
yanakları pupa yelken
aralandıkça dudakları
saydam çığlıkları patlıyor
penceremizde

çocuklar
bardağa ne doldursalar
taşıyorlar

su
hava
bulut

çocuklar
ışıldayan ne olursa
aşırıyorlar

gülücük
sevgi
yeşil erik

çocuklar
kokuşmuş ne görseler
şaşıyorlar

yalan
çıkar
ikiyüzlülük

çocuklar gelip geçiyor
penceremizin önünden
gelip geçiyor çocuklar

(*Türk Dili Dergisi* 76, Ocak 2000)

ÖZLEM TEZCAN (1972) :

1972 Edirne doğumlu. Kastamonu'da edebiyat öğretmeni. Yaşar Nabi Nayır Şiir Gençlik Ödülü'nü Alphan Akgül'le paylaştı. Ayrıca bu yıl sekizincisi düzenlenen Ali Rıza Ertan Şiir Yarışması'nda birincilik ödülünü aldı (2000).

Her yıl 20-30 yeteneğin boy gösterdiği şiir dünyasına; iki ödülle girmek çok önemli, ama işi kat kat daha zor. Hiçbir şey bitmedi, daha yeni başlıyor.

Diri olmak, sürekli olmak; ama asla yarış atı olmamak! Çünkü sayısız dergiden sayısız istek gelebilir, aman dikkat!

YAZ OLSUN ŞİMDİ

Yatılı kızların izin sevinci
Kısa kalır hemen gidersen
Tüm konaklar satıldıysa gönülünden
Saçlarını örmediysen çocukluğunun
Bal süreriz umuda yaralı atım
Öptüğün yerler kanamaz, değince sesin

Giden hep sendin
Trenleri seven ben
Göçmen kuşum derken bir düşün
Yalnızca bir tabak daha
Koyabileceğim akşam yemeklerini
Ve yatıya gelen dolunayı
Düşlerimden gizlediğimi bilirken

Yaz olsun şimdi gelsin otobüs
Yıkılsın yalnızlığın imparatorluğu
Leylakların saltanatı çok sürmez
Nasıl olsa iyileşir yaran
Çabucak geliverir
Okul dönüş vakti

(Varlık 1114, Temmuz 2000)

SERAP ERDOĞAN (1975) :

Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü'nü bitirdi. Nektar Şiir Ödülü'nü aldı ve 1998 yılı Arkadaş Z. Özger Şiir Ödülü'nü Hüseyin Köse'yle paylaştı.

Anıtanrıça adlı bir şiir kitabı var.

PÖRSÜYEN

... ankara'yı izmir'e bağlayan devlet
anyolu'nda olası tüm kazalara...

göndermekle dinmeyecek mektup yırtığı sesimde
sessizlik kent çabuğu bir makasla
dokunsun diye pas hızında diline,
içimin bülteninde yüzün koyu bir manşet...

ses "bekleme yapılmaz" haliyle
dökülünce bir ucundan asfalta
boşlukları iyi değerlendirilmiş
kağıtlar gibiyim elinde...

tersini kullanıyorum susmanın
dokunmayı tersinden başlatıyorum mektuplara
yazarken hep birlikte kokacağız demek
rengini silgilere bekleten yanılma akşamlarına...

şehirlere böyle de kapanır adına
keskin bir zarf ağzı
bulunca tut/kal...

elyazını taklit eden
tiz bir vedayı çürürüm ben
yaşamın buz olarak kırıldığı yerde...

pul, yaradır kayıp bir mektubun teninde...

(Şiir Odası 4, Nisan 2000)

ALPHAN AKGÜL (1974) :

1974 İstanbul doğumlu. Mimar Sinan Üniversitesi Arkeoloji ve Sanat Tarihi Bölümü'nde okuyor. Şiiri V. B. Bayrıl'ın ve Osman Hakan A.'nın etkisinde çok kalmış. Bilinçli bir tercih mi? Bilinmez! Bilinen, kendisi bu etkiyi yadsımıyor, kan bağından söz ediyor. Bence çok yüklenmeye gelmez. Ama işi çok zor. Çünkü göbek bağı, hatta ortak yaşam söz konusu olduğu için, her çizgisi izlenecektir! Kendini tez vakitte bu meşum ilişkiden kurtara...

VEDÂ

anımsa sendin unutan
ürperen beyazı suya
susup öylece bırakan
biri seslerle uyanırsa
demek uykuda öteki
anımsa bendim rüyada

kalan sözleri topla
usul usul şiirleri
bir konuk gibi ağırla
nerde pusula... orman...
biri böyle kaybolursa
anımsa bendim kaybolan

dedi : kimi çağırırsam
suyun yazgısı sudan
'erir kayıklar mumdan'
unutsam yola çıksam,
aşklar böyle okunursa
anımsa sendin okunan...

(Varlık 1114, Temmuz 2000)

SEYHAN GEMİCİ :

Piya Yayınları'nda bu yıl *Ladin* adlı şiir kitabı çıktı.

(***)

III.

Ayliye Tepesi'nin yıldızı
neden gitmez dağlar ardına

orada bir insanın var der mi
o yüzden mi gitmez samanyoluna
yıldız kümelerine

IV.

bilirim gümüş yataklarını vadimin
Bizans Atina boyunlarını süsleyen
Halt Mirasını

daha mı değersizdir
bir maden gibi yığılan düşüncem
bir elma ağacının altında

V.

elma bu
akılla olgunlaşmaz

VI.

Pontili Platus sorar Eşua'ya
-Hak nedir?
dudakları aralık Azize Teresa
çok istemek nedir

Karadağın Meryemi Oros-Mela
sen söyle
bir insan neden sevilir

(Kunduz Düşleri 4, 2000)

MEHMET İŞTEN (1966) :

Çanakkale’de doğdu. 1984-1991 yılları arasında Balıkesir’de Türk Dili ve Edebiyatı okudu. Bu dönemde *Siyânir* adlı edebiyat dergisini çıkardı. Tunceli ve Kırıkkale’de yaşadı. Geçmiş yıllarda *Broy*’da, *Cenin*’de, *İzlem*’de, *Olmaz*’da şiirleri yayımlandı. İki yıldır İstanbul’da yaşıyor. *Uç*’ta şiirleri ve metinleri yayımlanıyor.

İKİ KİŞİ İÇİN SUÇ MÜZİĞİ

beğenmeyenler olacaktır ama ben ukala bir ömür çıkardım işte
[şapkamın içinden

kıvılcımın yangına dönüşme arzusu belki, içimdeki bütün körlere
[çelme takma isteği
her kadının kokusunu ayrı ayrı duymam, her otobüste kavga
[çıkarmam belki hep bu
göz altlarını çizdiğim kemik saplı çakıyı nehre bıraktım
bileğimdeki kaşınıyla kendini ele veren kanın çağrısını
çocukken dinlediğim bir masalla yatıştırdım

işte bir çentik daha dünyaya upuzun kurt bakışlarımla

size de anlatır belki gecemi üzgünlüklerle dolduran rüzgâr
martılara hikâyeler anlatarak sakinleşebilen bir adam olacağımı
[bilmeden sonunda

–hikâyeler, akşam oldu mu meyhanelere deniz iklimi taşıyan
[balıkçılara dair–
ve yaşadığım kentin yaşadığım kent olduğunu duyumsamadığım için
bana oldukça kızan şair arkadaşlarıma kabadayılık taslayarak
ve kolay harcayarak öfkeyle biriktirdiğim her şeyi
yol üstünde sızmış sarhoşların üzerinden sevinçle atlayıp
denizlere koşardım yazılardan korumak için gözlerimi
üzerimi böyle kanser bastığı günler
kaskatı kesilirdim acıdan mı sevinçten mi tam ayrımsaymadan
hikâyeler yazardım,
hikâyeler, savrulmuş hayatların vesikalık fotoğraflarına dair

beğenmeyenler olacaktır ama ben çocuk düşlerimi sattım büyümemin
[karşılığında

şehrin tükürdüğü, kentin koynuna aldığı çocukların anlaşılmaz
[lehçelerinden

bir aksan yaptım kendime
bir aksan... yerli!.. bir aksan kusursuzca asi!
konuşmasam o saat yok olacak, bir doksan boyunda, çekik gözlü bir
[aksan
ve onunla sevdim seni, onunla yazdım sana kimi mahcup şiirlerimi

kimse bilsin istemedim senle ben arasında gerili, gerilim hatlarında
rüzgârın her dokunuşuyla vınlayan o arkaik şarkıyı kimseler duysun
[istemedim

sustum yıllarca, koyuldum ve usanıncaya dek kendimden
yoruluncaya dek saklandım yağmacı ilgilerinizden
kentin bütün meydanlarında
bir çentik daha dünyaya upuzun kurt bakışlarımla
hava soğuk, bütün kaldırımlardan yalnız insanların kokusu yayılıyor
kimi yaraları kaşımak için dört tırnağını uzatan adamlar geçiyor
[yanımdan

sabaha ucuz parfüm kokularını yayan falcı kadınlar
öpüşmenin ilk tadını sokağa yayan çocuklar geçiyor sonra
derken işçiler gözleri kızarmış bir şairle çarpışarak
ve sanki bunu bir işaret sayarak güzel günlere dair
birkaç dizeyle sersemliyorum iyice
hainlerin bile ağlamak için bir omuz bulabildikleri
bir dünya özlemi
yakıyor içimi

(*Kitap-lık* 42, Temmuz-Ağustos 2000)

CEM İNALTONG (1971) :

Eskişehir doğumlu. ODTÜ Matematik Bölümü mezunu. Daha önce *Sanat Dünyamız*, *Adam Sanat*, *Şizofreni* dergilerinde yazıları yayımlandı.

AŞİKÂR BEDİZ, AŞİKÂR...

“man muss Flügel haben, wenn man den Abgrund licht...”
Nietzsche

Onun yüzüne bakıyorum bir sonra ölümün,
çeviriyorum kendi yüzüme yer gök düğüm...
Ölüm mü çıkaracak dizeler arası coşkumu gökyüzüne?
Yoksa ben hiç bilmeden dili, coşkunun hiçbir hecesinde
mavilikleri bilmeden ve seken taşların hiçbirini okşamadan
deniz gibi saçlarımı,
hiç bilmeden mi yani rahimimde büyüyen gizi
düşmüşüm dudaklarına?
ölüm mü çıkaracak yoksa dizeler arası
coşkumu yeryüzüne?

Aşikâr Bediz aşikâr...
Öldüğüm ve yaşamın bende ölüm
gibi bir yuva kurduğu aşikâr...

Düşmüşüm ateşler içinde, inmişim dudaklarına;
ya da indiğim bir efsanede geçer ya,
o ateş binbir aşktan
süzülerek sızsa da toprağıma, yüreğime
gökkubbenin yürümeyi bilmeyen yıldız gözlü
sözleri de batsa, elim kolum o düşmenin içinde
tarihin zindan-
larına vurulur da
bir
bir
yanamam yine dudaklarında!

Aşikâr Bediz aşikâr...
Yandığım ve geçtiğin her sokakta
ayrı bir renk olduğum aşikâr...
Oysa ağıtlar tutamaz beni, bu da aşikâr...
Ben bende bir mısraya nokta
durur,
“Yenildim galiba... Yüreğim boş, beni seven kadınlar bedbaht,
yorgunum...”
sabahın askısından hep soğukları seçerim rengime.
Seçerim ya, önce erkek, sonra kadın, sonra ikisini
de tanımayan bir çocuğun ağzıyla çıkarım
sahneye : Yeşerecek ne varsa işte
çıldırılmışçasına atar kendini özgürlüğe...
Ölüm mü çıkaracak yoksa dizeler arası
coşkumu yüzüme?

Aşikâr Bediz aşikâr...
Ben aynanın kırılmaz özü ve öteki
gidip gelip bakan...

(*Kitap-lık* 39, Ocak-Şubat 2000)

UĞUR AKTAŞ

MAĞARADA

dışarıda Gece Deniz Gündüz Irmak bir Su dolandır

kan birikiyor
karanlık uzadıkça çürtüyor
külle ovup eskittiğim elim
oysa ilmin geldiği yeri bilendim
bir rüzgâr gidiyorsa terkisinde ben
ben ağlatırdım göğü bilir misiniz
kuşu doyuran ben.
kav benim
yangını çıkardığımı söyleyenin olsun alev!

insanın nereye giderse ihanetini de götürdüğünü söylediler bana
külünü ve yüzündeki sızıyı da
buradayım. burada olmam söylendi yağmurlarca
kendimi sakındığım yeryüzü, bozkır, çöl mesela
adıyla çağırمامı bekledi yıllarca
kan ya bu hani, akar ya
akar da birikir ya avuçlarımda
insanın nereye giderse kanadığımı söylediler bana
uyuduğumu ve denize baktığımı da
kan birikiyor, deniz çekiliyor, uyku uyuyor
karanlık uzadıkça

karanlık uzadıkça
tırnaklarımdan fişkırان veba...
başka türlü niye gezdirmesin ki insan ihanetini
kalyorum mağaramda
yangın yanar, her yanım Anka!

(E Dergisi 16, Temmuz 2000)

ATAKAN YAVUZ

SABAN BULANTISI

Önce ayaklarımı çıkarıyorum uykudan
bir piyanoyla kutlu ayaklarımı
ağzımı giyiniyorum sonra, yani yaşamaktaki
sesimi, parmak uçlarımı
sözünü kesiyorum geveze bir çağlayanın
ki gök ağdıramıyor benim maviliğimi
yani kirlî ayaklarda bir piyanoyu çalmanın

Kuşlar,
büyüyen karnını okşuyorlar sabahın
ne tuhaf herkesin bir kucak odunu
alıp koşması kendi yangınına
bir de hiç unutmuyorum
şu bütün tersanelerine girilmiş kadını

O hep serinlik çıkınca giderdi sesini çapalar
Otların dükkan açtığı yere kadar
gider morluklar, bağırtılar katardı sesine.

Kuşlar,
hınzır bir ıslığı döküyorlar koynuma
ve işte etiketler havlamaya başladı camlarda
çalar saat adama ateş ediyor
uyanınca
ben de ikibüklüm herkes gibi
şehre doğru sürüklüyorum
kendi cesedimi

Örneğin şu sokak
fazladan bir intihar saçlarımda
belki bu yüzden her şeyin sebepsiz uzaması
bilmiyorum
ey durmadan borçlu çıktığım güzel gözlü çocuk
hâlâ kalabalık mı gözlerinin çarşısı

(Uç 6, 2000)

ERCAN YILMAZ

ÇEŞMEMİZ DEHLİZ

sen bir tapınaksın. ciltsiz
utancım tenhalığımda
ve **gizli yolun**
ben

köleliğin diliyle
konuşan gölün unuttuğu
gözler
geçmiş yazın
kök boyaları

örtüyor
giz delisi buhur
her şeyi kendiyle
çeşmemiz dehliz

sen bir tapınaksın
sen
yankılarla yıkanan
ve ben gizli yolun
kitaplardan kovulmuş

ipeğe dokun
sebepsiz
ve eğir sonra
ipeğe dokunuşunu
buhurumeryemden evvel/**sin**

yaz kakmalı deniz
gömme dolabı
mutlu günlerimizin
'zevrak-ı derun'

her cinnet bir ayın
içgüdü fırtınası
evcilleşti günahla
meddücezir yağmalansın artık

ki lal kesiliyor her şey
lal
kim tapınak

(Est X Non 4, Mayıs-Haziran 2000)

EMRE BARCA D.

KUYU II

tül, kendini bana kanatan üstüme katlanan afrodizyak
kendime dağılan şüpheyi kuşatan intikam, büzül.

döl. ve kibar bir suyla karanlık bir ahlâkın izdivacı
yenidoğan buzul çocukla, o uzak göl.

dul. saman çöpleriyle aklımı karıştıran meryem
kem göz olurum tenine, sen mor gelinlik bul.

buzul. ve aklına ilmekler attığım vücüd
ben kâbe'de nem olayım, sen tahtıma kurul.

(Est X Non 4, Mayıs-Haziran 2000)

FUNDA TUĞRUL :

Geçen yılın, ilgi çekmeyen şiirinden “Büyük Uykü Evi” ile önemli bir sıçrama yaptı. On bir bölümlük bu şiirinin birinci bölümünü buraya alıyorum. Ayrıca daha iyi bir yargıya varmanız için; *Varlık*'ta çıkan “Ara Zaman” şiirini de ekliyorum.

Bağışlarsa; yaşını, başını da bilsek iyi olur!

BÜYÜK UYKU EVİ

1.

hayatı elemek için
yanlış sorulardan yapılmış bir eleğim var
dünyaya bakan dilsiz bir meraklılık kulesi
kefene sarılmış, canlı çığlıklardan yapılmış uyku

zaman çok oynadığımız için küstü
dil bize, dokunmak bize, hissetmek bize küstü
uykuda ve uyanırken soluduğumuz
nefeslerin ölüm çağırısı
yalnız olmuyor

bu yaşam artık bana dokunmuyor
dokunamaz, çünkü üzgün duruyorum
oluştaki cam duygusunun hesabını kim verecek hayatıma?
yaprak ölüyorsa,
deniz ölüyorsa, gökyüzü...
bir insan, durup, katlanıyorsa
artık sadece özlem ve yokluk anı olabilir zamanda

(*Defter* 39, Bahar 2000)

ARA ZAMAN

soluğum kesildikçe, gülümser sesim
gittikçe olanaksız tutunurum
dinlediğim şarkıları anlatamam

bu hayat tek kişilik : biz
bir yanım acırsa her yanım ağrır
giderse bir yanım uçurumlara
canım kimsesiz
suyla yıkanamaz
ara bir zamanda görünür olur
bütün mektuplar sahipsiz

sadece ninniler söyleyeceksek
bir şeyler artacak mı hayattan?
hayattan artakalan
kırpıntı olmazsa?
ya da bir çocuk, sudan kovulmuş bir martı bulursa?
su bulursa?

(*Varlık* 1113, Haziran 2000)

EMEL GÜZ (1974) :

Kayseri doğumlu. A. Ü. Hukuk Fakültesi öğrencisi. 1998 Ali Rıza Ertan Şiir Ödülü'yle, 1999 Arkadaş Z. Özger Şiir Jüri Özel Ödülü'nü aldı.

Dergi, Güz'ün şiirini; yorucu, acıttıcı, şifreli diye yorumlamış. Biraz da kılçıklı deseydi yoruculuğun nedenini söylemiş olacaktı! Ama sevimsiz ezberlenecek hukuk maddeleri arasında huzur dolu kafayla nasıl şiir yazılır ki... ?

GÖVDE KATRAN

nesne olacağım...
bunu bilmiyorum...
gövde katran duygu bozuk siren sus!
siren sus! siren sus! 4 defa sus!
dizede uzayan inanç uyutmaz yazmayınca
beni kes... beni kopyala... beni duvarına yapıştır...
tarih karışsın obsesif
oldukça kederlisin

kendimi sayıklıyorum
bir siz duymuyorsunuz!
siz hiçbir şey yazmıyorsunuz!
çirkin zamanda kısacık iz gövde katran
durgun suyum yakışıyorum da ölümünüze
gibi'yi kaldırıyorum
bugünüz silinince söktüğüm hiçliğimi
deftere yazılırken dikiyorum kurdele çocuklarca
çizil kenar süsü! çizil kenar süsü! 1 defa çizil!

kaç kez sordum kaç zaman beklediniz
şimdi neye geciktim?
yüzümde buğu gövde katran
karıştır rengini gözlerimizin
sözcükler geceyi daralttı obsesif
oldukça kederlisin...
nesne olacağım
bunu bilmiyorum...

nesne olmak istiyorum!

(*Şiir Odası* 6, Haziran 2000)

ILGİM VERYERİ

JAPON

Kırmızı Japon harfleri geçti ağzından.
Emaye göğsüme düşüp ses çıkarttı.
Fısıltılar...
Durdu ve bekledi.

Şeffaf bayrak,
yukarıdan aşağı inen bir ferman gibi
ayırıldı ikimizi.

Geldiğimiz uzak yoldan tahriş olmuştu :
ayaklarımız, ellerimiz.

Bir haiku kadar yavaş ve çabuk...
Beni öpmemi.

(*E Dergisi* 15, Haziran 2000)

KEMAL VAROL

TANRIM ÖLDÜR! –III

aldığım lanetin uğruna yanan güneş söndü
özür borçluyum sıratan geçerken incittiklerime
borçluyum sırasını bozan her çocuğa
ama işte ben!
dünyaya selam durarak yürüdüm her adımda
yutkundukça kalbi acıyan bir ben kaldım
yine de üstüme kapanan hangi taş neyi örter
sokaklar hangi gülüşümden mustarip, bilmem
ama bilirdim uzun bir sayfada **kara** olmasam
ah! yine de unutulmuyor alınmış bir ah

boynumdan öpenlerin selamıyla bitirdim sözümü
oysa kimsenin sırrı yok
herkes kendi ömrüne recâ
avuç avuç gezer de bulamaz bir çıra
böylece bir kez daha ördüm duvarımı
bir kilit taşı tutuyor tüm sırrı, şimdi ağlasınlar
kimsenin su kadar mes'eli yok :
eğildim kuyuya, bir yudum dedim, herkes için
dedi : kan doluyum, sırrımı verdin çünkü bana
keşke bir söz daha etseydin
belki şiir olur yazılırdım sana
ah! kalbim kir tuttukça kin döktüm
tanrım öldür!

(E Dergisi 11, Şubat 2000)

ÖMER AYGÜN (1975) :

İ.Ü. Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Aynı bölümde yüksek lisans yapıyor. Şiirleri *Beyaz* ve *Mediterraneans* dergilerinde yayımlandı.

DALGA...

Dalga, bir dalga yabani otların sıcaklığından geçen
Bir dalga, sürüklenen çayırların arkasında kabaran
Ot, kendi kendine çıkan
Odunu ısırın alev
Alıyor alevi el
Mutsuzluktan
Dalga duman, en derin derin
Uğuldayan göz kamaştırıcı
Döne döne sarıyor atardamar gibi
Bütün çalışkan kolları bacakları
Gögüsleri boğazları kanatları koşuları çabaları

Debi,
Sıçrayan köpükler ve sinekler,
Hıçkırıklar, yabani otların sıcaklığından geçen,
Katılan bir gürültüyle
Alçalıyor artık sessizliğin buzdan köprüleri
Yatıştırıyor nabzın basıncını en hararetleli kanat çırpmaları
Toprak ağaç

Bazı aylar
Bazı günler
Hareketlenen gerçek bir sürü, ormanda

(Kitaplık 40, Mart-Nisan 2000)

ADEM YEŞİLYURT

ARINDIM YARAMDA

Fazlaydınız, buz dilime değerdin.
Çokça sırt çokça baca, ve ense.
Rüzgâr söze koyulur taş arınırdı.
Çocuk derimden rüyama sızan
Kara adımlardı, ölüme yakışan töre.
Fazlaydınız, ve gelip beni buldunuz.

Mevsim; o uluslar hukuku, doz ve yara.
Bir çiçeğin akşamı seçmesi benim yerime.
Susku'nun dekoru. Ter; çabamdaki erdem.
Kısaydı tüm ilkyardım sözcükleri ve
İnsan yalnızlığı gevezelikti kendine.
Ama anımsadım, uyuduğum da olurdu
Ten, donmuş bir su gibi susardı yataklarda.

Fazlaydı her şey, çokça siz, im'deki güz.
Önyargısız genişlikten fitne köşelere bir son.
Kapandı kapıları ovalara açılan etimin.
Ayvaz ve temrin. Ateş rahlesiydi cesaretin.

Duvar duvar duvar, ses ölüsü engelim.
Dilimdeki kir, göğsümde tırpan. Azalsın dedim
Artık... Susmakla başlıyor çoğul yitimlerim.

(E Dergisi 15, Haziran 2000)

ÖMER SERDAR :

Şiirin büyümlü anahtar sözcüğünü Serdar yakalamış : "Şakak"...
Kültürümüzün köklerinden mi kaynaklanıyor acaba, bu sözcüğün
esrarengiz, vurucu çağrışım gücü?

YA DA

bu dansı lütfet gece uyanısın
y a ğ m u r a
bir rastlantı değil vurması
mavi dili şimşek yalazının

gece yarısı
şehvetin kaçırıldığı bir uyku
almaya geliyor seni

ne sevgi ne aşk
değil bu
insancıl bir kan davası

dökmeye geliyor
ş a k a ğ ı n d a n
bir gecelik ölümü
kan yatağına

öl öl diril
bedenin dayanır buna
yazgın mıhlı değil mi
leylek kokusuz bir bahçeye
ı s l a n

bu dansı lütfet gece uyanısın
gürleyen bulutlardan
boyun eğ yağmura

y a d a ;
y a ğ m u r a
ş a k a ğ ı n d a n
ı s l a n

(İnsancıl, Temmuz 2000)

ERDA HAR :

SAVAŞ EZGİ

İri sözler etmekten hoşlanan, bunun için de durup dururken; “Deve, Fil...” diye bağırarlardan!..

Türk şiirinde tek olduğunu sanıyor kendisi ama, düzeyinde binlerce kişi var, iyi ki! Ne yapardık sonra? Şiirsiz kalırdık! “Kişi haddini bilmek gibi irfan olmaz” derler!

Beğenmedim, kendisiyle yapılan söyleyişi! Çok eskilerde kalmış bayat taktikler onlar!.. Ya da kötü takdim !

Tavsiyem çok şiir okusun, şiirimizin nerede olduğunu bilsin! Sevimsiz olmasın, gittiği yolu görsün!..

YÜRÜYÜŞ

bir

“erzurum dağları”ndan başladım taşları çiğnemeye
ardımda dağlar bırakıp ardıma düştüm
bir iğneyle acının kuyusunu deşen kadının ağlamasını
ağlayınca burnunu gömleğine silmesini görmezden geldim
göçü bilenlerin kederinde toprağı
bıçağı tutanların elinde ateşi gördüm
unutulur sandım unutamadım
boğulurken buldum gözlerimi

iki

her gördüğüm denizde cehennemler saklıydı
ve kıskırtılmış kelimeler
çıplak ayaklarımla geçtim cehennemin kıyısından
ateşten tohumlar bıraktım beynimdeki çatlağa
yürüdüm bir kuyunun başında durdum
ve bekledim gördüğüm cehennemleri kusmak için

her şey ben bekledim diye oldu
alnıma dayadığım jilet
gırtlığıma sürdüğüm bıçak eridi
iğneli kadın acısını unuttu ben bekledim diye
unuttuklarını gördüm diye oldu her şey
her şey ben görmezden geldim diye oldu

ey
gönlümle aklım arasında büyüyen uçurum
bekle beni

üç

gerçeğin görünen yüzünü kendimle bölüşemedim
fırlattığım taşın peşine düştüm kendimden önce
sanırdım ki
fırlattığı taşın peşinden giden benim yalnızca
sanırdım ki
şiirlerimi okuyan kızlar cehennemliktir
oysa ki ben alnıma lekeler sürüyordum yürürken
bir şehrin göbeğinden geçiyordum alnımdaki lekeyle
ve taşlardan daha çok seviyordum bulut kuşlarını

dışarıyı karanlıktı
ve ben henüz öğrenememişim her rüyanın bir inkâr olduğunu
bütün sevdiklerimi uyandırıyordu şehri saran iniltiler
hızır paşalar dua ediyordu yatmadan önce

bu unutulmasın

dört

(...)

(Pencere 21, Mart-Nisan 2000)

Adını dergi sayfalarında ilk kez görüyorum! Belki de takma bir ad!
Epik şiir edasıyla hemen ilgiyi çekiyor. Ama neden prens? Bir şair bu
denli bilinçsiz olabilir mi? Şiir yarım kalmış gibi! Bilmem yanılıyor
muyum ama yeni bir Dadaloğlu.

Biraz da Ahmed Arif karması!

BOZKIR PRENSİ

I. Bölüm

Bozkırda
Yetişen tek şey rüzgârdı.
Onlar yüzyıllardır
Nal seslerini ekerlerdi bozkıra.
Bir ceplerinde tütün
Bir ceplerinde soğan
Koyunlarında kefenleri
Tuz taşında ekin biçerlerdi.
Bir kirve olmak için
Atlarından inerlerdi.
Bir de sevdiklerini kaçırmak için.

II. Bölüm –I–

Diyarbakır havzasından geçen
Toroşların bıraktığı dağlar
Sıkıntıda patlar.
Patlar patlamaz açılan dağların arasından,
Yanardağ akıntılarıyla karılmış kayalara
iki su düşer.
Bir Master ve Sarı Meşe dağları arasından
Diğeri Bırklin mağarasından çığıksız doğar.
Kılcal damar nazında
Dağlar arasında dolaşan incecik sular
Kar sularını içer.
Ele avuca sığmayan sulara
Zincir vursan eğlenmez.
Dolucan mevkiinde birbirine sarılan
iki su sevinçten kalka kalka yürür.
Sular o kadar hızlıdır ki ok anlamına gelen
Dikle adı verilir.
Dut gibi dağına aynı hızla gelen nehir
dağıtır kendini.
Köylüler incecik teller alıp Dicle’den
Yırtıklarını dikerler toprağın.
Kendini dağıtan Dicle dağlarda
demlenmiş beş tane çayı
üst üste içerek kendini toplayınca,
Bir tespih ipi gibi uzanır.
Sıradağlar tespih tanesi
Sabırla çekenlerin doruklarını aştığı.

Doruklar
Sistir, dumandır, buzuldur.
Rüzgâr geçerken yırtılır.
Keskin, sivridir laciverdi kayaları
Kurşunun soluğu yetmez tırmanmaya
Mavi erguvan doruğuna.
Ağızdan dışarı adım atmaz kelimeler
Harfleri kar tutar.

Baharın geçilmez nazından
Dağların.
Kendiliğinden can tutmuş ağaçlarda
Koşan tomurcuklar damla damla patlar.
Renkleri ışıl ışıl
Haffif mavi bir alevi
Andran çiçekleri
Rüzgâr söndüremez.

(Öküz 02, Şubat 2000)

